

Koristni organizmi v sadnem vrtu – ohranjajmo naravno ravnovesje

V prispevku bomo spoznali koristne organizme, ki jih moramo ohranjati v sadnem vrtu. Plenilci in plenilski zajedavci, ptice ujede in sesalci nam prihranijo veliko dela, predvsem pa poskrbijo za edinstveno ekološko varstvo in ohranjajo naravno ravnovesje.

Sadno drevje v manjših ali večjih vrtovih je prav tako izpostavljeno boleznim in škodljivcem. V prispevku se bomo posvetili predvsem naravnemu ravnovesju med škodljivci sadnega drevja in njihovimi naravnimi plenilci.

Če opazimo te neutrudne pomočnike na sadnem drevju pustimo, da opravijo svoje poslanstvo. V kolikor imajo možnost, da se prosto razmnožijo nam lahko povsem rešijo sadno drevo in pridelek. Ko opazimo, da naravno ravnovesje nima zadostnega učinka posežemo po naravnih sredstvih za zaščito rastlin. Poznati pa moramo tudi razvojni cikel teh koristnih živalic in jih prepoznati v svojem vrtu.

KLIKNITE TUKAJ za sadjarsko svetovalne knjige.

KLIKNITE TUKAJ za BIO past proti voluharju.

Za več informacij in pomoč pri nakupu nas lahko tudi pokličite na 031 848 038.

Katere škodljivce redno opazimo vsako leto?

Izpostavimo naj **škodljivce**, ki so na sadnem drevju najpogostejši. To so: **listne uši**, **kaparji** in **pršice**. Veliko škode na plodovih povzročajo **sadni zavijači** in **zavijači lupine sadja** (**jabolčni zavijač**, **češpljev zavijač**, **breskov zavijač**). Zavijači so gosenice metuljev, ki povzročijo črvivost plodov. Ličinka češnjeve muhe napada predvsem pozne sorte češenj in povzroča črvivost češenj. Vse ostale škodljivce sadnega drevja si lahko ogledate v galeriji slik pod [posamezno sadno vrsto](#).

Naravno ravnovesje je velikokrat porušeno, zato za ukrepanje proti črni češnjevi uši, mokasti jablanovi uši, malem zimskem pedicu, listnim zavrtačem, **uporabimo pripravke iz pečk tropskega drevesa neem**. Sredstvo lahko uporabimo pri vseh koščičarjih in pečkarjih, razen na hruškah.

Najpogostejše in najpomembnejše koristne žuželke

Delimo jih na **plenilce** in **plenilske zajedavce**.

Plenilski zajedavci izležejo jajčeca v gostitelja – škodljivca in ga na ta način zatrejo. Med plenilske zajedavce štejemo **parazitske osice goseničarke, najezdnike** in **parazitske osice**.

Najpomembnejši plenilci so: ličinke muhe trepetavke, polonice in **ličinke tenčičaric**.

Muhe trepetavke poznamo po značilnem lebdenju. Ko pa jih prestrašimo hitro vzletijo. Njihove ličinke pojedjo do 40 listnih uši na dan. Muhe trepetavke odlagajo jajčeca med listno površino. Njihove ličinke pa se prehranjujejo z listnimi ušmi in bolšicami.

Polonice uvrščamo med hrošče. Hranijo se z listnimi ušmi, kaparji in celo pršicami. Ena ličinka polonice na dan poje do 50 listnih uši. Polonice so različnih barv in se ločijo po številu pik.

Najpogostejše so: sedempikčasta, dvopikčasta in črna polonica, ki se prehranjuje s pršicami.

Razširjene so tudi druge polonice. Spomladi kmalu po olistanju drevja opazimo številne ličinke polonic. Teh ličink z listov ne odstranjujemo.

Odrasle primerke tenčičaric prepoznamo po zeleni barvi in prozornih krilih. Pozimi jih opazimo tudi v stanovanjih. Njihove ličinke pojedjo tudi do 50 listnih uši na dan. Imajo močan grizalni aparat, zato so zoper uši, tripse in celo kaparje pomemben plenilec.

Listne uši na sadnem drevju

Vsaka sadna vrsta ima specifične vrste listnih uši in nekatere uši so še posebej agresivne in povzročijo na sadikah in mladih drevesih nepopravljivo škodo. Izpostavimo uši na koščičarjih: **mokasta uš na slivi** in **zelena slivova uš**, **uši na breskvah**, **črna češnjeva uš**, ter **jablanova mokasta uš** so še posebej agresivne.

Omenjene uši povsem deformirajo listne površine in zavirajo razvoj mladih poganjkov. Ko so listi zviti je dostop naravnim plenilcem oviran. Prav tako je otežen nanos sredstev za **ekološko varstvo rastlin**.

Poškodba mladih poganjkov na slivi.

Uši zavirajo rast novih poganjkov, ki je nujno potrebna, z izločanjem lepljive medene rose **ustvarjajo pogoje za širjenje gliv sajavosti** na listni površini, ter **prenašajo rastlinske viruse**.

Zdrava listna površina je potrebna za fotosintezo in optimalen razvoj plodov na sadnem drevju. Eno jabolko potrebuje kar 30 – 50 zdravih listov.

Uši na drevju živijo v prijateljstvu z mravljami, ki ližejo izločke uši – medeno roso. Mravlje tako preprečujejo in odganjajo ostale koristne plenilce in tako pomagajo ušem, da se hitreje razmnožujejo in nemoteno povzročajo škodo.

Ostali pomembni plenilci

Kot pomembne plenilce naj omenimo še razne stenice, plenilske pršice in nematode. Tudi bakterije in virusi v ekološkem varstvu pripomorejo k zatiranju škodljivcev. Bakterija *Bacillus thuringiensis* uničuje gosenice metuljev. Virus granuloze povzroča propad jabolčnih zavijačev in zavijačev lupine sadja.

Ne pozabimo na domačo mačko in podlasico, ki sta zelo pomembna plenilca iz rodu sesalcev. Preženeta in ulovita lahko veliko voluharjev. Vse o zatiranju voluharjev preberite [tukaj](#).

Tudi ptice ujede so pomemben varuh vrtov in sadovnjakov. Postavimo jim T-drogove, kjer bodo oprezale za požrešneži mladih korenin.

Kako pomagamo koristnim organizmom preživeti?

'Hotel za koristne žuželke'

V vrtove postavimo insektnike, ki jih lahko naredimo sami. Podlasticam in ježem nastavimo kupe kamenja in vejevja, kamor se bodo lahko skrili. Ujedam postavimo T-drogove, kjer bodo prežali na voluharje.

Postavimo tudi valilnice za ptice. Mala in velika sinica se prehranjujeta z različnimi ličinkami, zato varujemo tudi ptice in jim omogočimo gnezdenje v neposredni bližini vrtov in sadovnjakov.

Zeleni svet priporoča:

KLIKNITE TUKAJ za ogled sadik sadnega drevja.

KLIKNITE TUKAJ za ogled sadik jagodičja.

**

KLIKNITE TUKAJ za sadjarsko svetovalne knjige.

KLIKNITE TUKAJ za BIO past proti voluharju.

KLIKNITE TUKAJ za orodje, ki ga uporabljamo v vrtu in sadovnjaku.

Za več informacij in pomoč pri nakupu nas lahko tudi pokličite na 031 848 038.

